

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2019

aruandeaasta lõpp: 31.12.2019

ärinimi: AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur

registrikood: 11124171

tänavanimi, maja number: Pärnu mnt 102b

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihnumber: 11312

telefon: +372 6600900

faks: +372 6600904

e-posti aadress: info@ospa.ee

veebilehe aadress: www.ospa.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	10
Bilanss	10
Kasumiaruanne	11
Rahavoogude aruanne	12
Omakapitali muutuste aruanne	13
Raamatupidamise aastaaruande lisad	14
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	14
Lisa 2 Raha	18
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	18
Lisa 4 Varud	19
Lisa 5 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	19
Lisa 6 Kasutusrent	19
Lisa 7 Võlad ja ettemaksed	20
Lisa 8 Tingimuslikud kohustised ja varad	20
Lisa 9 Aktsiakapital	20
Lisa 10 Müügitulu	21
Lisa 11 Muud äritulud	21
Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud	21
Lisa 13 Tööjõukulud	22
Lisa 14 Muud finantstulud ja -kulud	22
Lisa 15 Tulumaks	22
Lisa 16 Seotud osapooled	22
Lisa 17 „Lisa 4 Varud“ täiendav lisa	24
Lisa 18 Aruandekuupäeva järgsed sündmused	25
Aruande allkirjad	26
Vandeauditiitori aruanne	27

JUHATUSE TEGEVUSARUANNE 2019

1. Turu ülevaade

Analüütikud kirjutavad, et maailmamajanduses oli 2019 suure ebakindluse aasta.

Eesti kütuseturg

Eestis oli kütuse aktsiisitõusu programm lõppenud ja turuosalistes tundsid muret kütusevoogude piiri taha kadumise pärast. Märtsis ja detsembris kordus aktsiisitõusu-aastate muster, kui ettevõtjad tõusva biokohustuse kartuses mitme kuu jagu kaupa lattu ette varusid ja järgnenud perioodil kütuste statistiline tarbimine väga madalaks jäi. Lennukütuse puhul jätkus ühtlane tarbimise kasv. Raske kütteõli tarbimine on jätkuvalt ebaühtlase iseloomuga ja arvestades turu piiratust nägime statistikas nii kasvukuid kui 0-mahuga perioode.

Statistikaameti esialgsetel andmetel näitas naftatoodete aastane sisemaine tarbimine vähest kasvu. Aktsiisiga maksustatud kütuste koondandmetel oli aastapõhine kasv koguni 14%. Kui sellest numbrist detsembrikuu kolmekordne ettevarumine maha arvata, saame tulemuseks viimaste aastate harjumuspärase 1,2 miljonit m³.

Naftatoodete hinnakõikumised

Aasta jooksul liikusid toornafta hinnad üles ja alla. Ka analüütikute pakutud nafta tarbimise prognoosid muutusid kuust-kuusse. Aasta algas ja lõppes 60 dollarise barrelihinna juures, saavutades nii aprillis kui septembris 75 dollari taseme ja puudutades suvel 55 dollari joont. Saudi Araabia ja OPEC ning Venemaa juhitud liitlased üllatasid detsembris naftaturge, kui otsustasid kärpida naftapakkumist lisaks juba kokku lepitud 1,2 miljonile täiendava 500 tuhande barreli võrra päevas.

Lühike loetelu peamistes kuid kaugelt mitte kõigist maailmaturge ja majandust kujundanud teguritest aitab meenutada, kui kirju aastaga tegemist oli. Elu mõjutasid suured USA-Hiina ja USA-Euroopa kaubandussõjad, Brexit ja sellega kaasnenud populismi tõus, Lähis-Ida rünnakud ja pingete ülekeemine, suured algatused rahvusvahelise kliimapolitika elluviimisel ja oodatud ning ootamatud OPEC-i kokkulepped. Eestis mõjutasid kütuseturгу bionõuete jõustamisega kaasnenud protsessid.

Ameerika kaubandussõjad

Läbi aasta keetsid pinged USA ja Hiina vahel. Hiljem tuli pildile Euroopa Liit, kui president Donald Trumpi administratsioon teatas jõustatavatest tollitariifidest. Aasta lõpus näisid pinged tänu saavutatud kokkulepetele leevenevat. WTO kärpis viitega kaubanduspingetele maailma majanduse kasvuprognoosi enam kui poole võrra ja IMF prognoosis, et sündmuste mõju võib põhjustada kogu maailma sisemajanduse kogutoodangu umbes 0,8%-st kukkumist.

Brexit draama

Heitlikud Brexiti aastad on loonud ebakindlust nii Briti kui kogu Euroopa majandusele. Maailma suuruselt viienda majanduse pendeldamine jätkus läbi kogu aasta, naelsterlingi kurss suvekuudel nõrgenes ja taastus aasta teisel poolel.

Energiasektori pinged ja üllatused

Septembris realiseerus üks kauakardetud riskistsenaariumitest, kui toimusid rünnakud Saudi Araabia naftatööstuste vastu ja seiskus pool riigi tootmismahust. Maailmaturul kujunes lühiajaliseks puudujäägiks 5,7 miljonit barrelit päevas ehk üle 5% mahust. Tekkis suur tõenäosus, et Lähis-Ida olukorra eskaleerumisel ja naftatarnete katkemisel tuleb riikidel strateegilised kütusevarud kasutusele võtta. Aastat iseloomustasid „Greta-efekt“ ja ekstreemsed ilmastikuolud, mis tõid kliimamuutuste teema varasemast selgemalt päevapolitikasse. Samal ajal seisis nafta- ja gaasitööstus aina selgemalt silmitsi ülepakkumise ja väheneva nõudlusega. Vastu paljude analüütikute ootusi tehti üks uus maailmarekord ja Saudi Araabia riikliku energiahiuu Aramco aastalõpu IPO-ga koguti investoritelt üle 25 miljardit dollari.

Tootmiskärped ning vähenenud geopoliitilised pinged olid nõrgale naftaturule tubliks toeks ja löid aasta lõpus positiivsed meeled. Sellegipoolest oli ebakindlus alles ja ennustati 2019.-ga võrreldavalt kõikuvat 2020. majandusaastat. Detsembris ilmusid uudistesse esimesed tähelepanematu pealkirjad uuest Wuhani viirusest.

2. Ettevõtte

AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur, lühendatult OSPA, on Eesti Vabariigile strateegiliselt oluline äriühing, mille ülesandeks on riigi vedelkütusevaru moodustamine ja haldamine ning selle uuendamine. Agentuur on asutatud 15. aprillil 2005. a. Vabariigi Valitsuse poolt vedelkütusevaru seaduse alusel. OSPA kõik aktsiad kuuluvad riigile ning nende valitsejaks ja aktsionäri õiguste teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium (MKM), mida esindab äriühingu aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja taristuminister.

Vedelkütusevarude moodustamisel ja haldamisel juhendub OSPA Euroopa Liidu Nõukogu direktiivi 2009/119/EÜ, millega kohustatakse liikmesriike säilitama toornafta ja/või naftatoodete miinimumvarusid ja vedelkütusevaru seaduse nõuetest, seaduse alusel kehtestatud rakendusaktidest ning Rahvusvahelise Energiaagentuuri energiaprogrammi käsitlevas kokkuleppes sätestatud nõuetest.

3. Eesti Vedelkütusevaru Agentuuri strateegilised eesmärgid ja majandustegevuses osalemise alused

OSPA on nimetatud valdavalt avalike eesmärkidega äriühinguks, millele on omanik seadnud ülesandeks:

- Eesti Vabariigi kohustusliku vedelkütusevaru moodustamise ja haldamise ning selle uuendamise korraldamise vastavalt vedelkütusevaru seadusele

- vedelkütusevarude ostu ja müügi ning vedelkütusevaru ladustamise korraldamise
- riigi vedelkütustega varustamise ja vedelkütuste varustamisraskuste olukorra analüüsimise
- vedelkütuse varustamisraskuste korral vedelkütusevaru kasutusele võtmise korraldamise
- koostöö arendamise vedelkütuse müüjate ja teiste riikide vedelkütusevaru organisatsioonidega

OSPA on unikaalne äriühing, kelle tegutsemise eesmärgid ja põhimõtted on otseselt sätestatud eriseaduses: vedelkütusevaru seaduses.

Euroopa Nõukogu miinimumvarude direktiivis on kütusevarude haldamise üksuse mõistet selgitatud järgnevalt: varude säilitamise kesküksus (Central Stockholding Entity) on asutus või talitus, millele võib anda volitused tegutseda naftavarude, sealhulgas kriisivarude ja erivarude soetamiseks, säilitamiseks või müümiseks. Direktiivis on täpsustatud, et

- igas liikmesriigis võib olla vaid üks kesküksus
- kesküksus peab tegutsema üldistes avalikes huvides
- kesküksus ei tohi olla direktiivi mõistes majandustegevuses osaleja

Majandustegevuse korraldamisel lähtub OSPA omaniku seatud efektiivsuse ja kasumlikkuse põhimõtetest. Vedelkütusevaru seaduses on sätestatud OSPA majandamise põhimõtted, eelkõige tulude ja kulude kavandamise alused ning piirangud varumaksest teenitud kasumi jaotamisele. Vabariigi Valitsuse "Osaluste valitsemise aruandes" on selgitatud, et Eesti Vedelkütusevaru Agentuuriga ei ole seotud dividendide tasumise ootust.

Ettevõtte tegevuse kasumlikkuse osas tuleb arvestada OSPA rahastamise korraldust, mille kohaselt ettevõtte poolt soetatav kütusevaru kaetakse riigieelarvest varu haldaja osa- või aktsiakapitali suurendamise teel ja varu müügist saadud vahendite arvelt. Varu haldamiskulud kaetakse kütuse ettevõtete poolt tasutavast varumaksest. Seega tuleb ettevõtte varumaksete laekumiste ja varude soetamiseks eraldatud või teenitud tulude kohta pidada eraldi arvestust. Arvestades, et vastavalt seadusele ei saa ülelaekunud varumakset arvestada jaotamata kasumi hulka, ei pea osaluse valitseja äriühingule optimaalseks oodatavat omakapitali hinda seada. Kütuse ostuks mõeldud vahendite kasutamisel peab OSPA lähtuma eesmärgist tegutseda kasumlikult ja ühtlasi tagama riigi varude väärtuse säilimise. Vedelkütusevarude roteerimisel peab OSPA parima efektiivsuse saavutamiseks lähtuma otsuste tegemisel turu olukorrast, sh. kütuse hetke- ja tulevikuhindade erinevustest. Ülevarude kasutamisel tuleb eelistada majandamise seisukohast kõige efektiivsemaid lahendusi, mille hulka kuuluvad võimalused varude efektiivseks roteerimiseks ja delegeeritud varude müümiseks.

4. Vedelkütusevarude kogus

Vastavalt vedelkütusevaru seadusele oli OSPA-l kohustus tagada, et 2019. aastal vastaks varude tase vedelkütuste 90 päeva puhasimpordi mahule 2018. aastal. Seadus ja direktiiv annavad varude kohustuse arvutamiseks kaks meetodit sõltuvalt sellest, milline on riigi vedelkütuste ekspordi ja impordi suhe. OSPA-l on kohustus jälgida, et varu hoidmise kohustus oleks täidetud 90 päeva keskmise päevase puhasimpordi alusel ka tingimusel, kus riigisisest toodetud energiatoodete eksport on languses.

2019. aastal kujunes vedelkütusevaru kohustuslikuks koguseks Statistikaameti esitatud 2018. aasta kütuste sisemaise tarbimise andmetel 250,5 tuhat tonni. 2019. aasta 31. detsembril oli OSPA vedelkütusevarude maht kokku 254,5 tuhat tonni. Kütuste hoiustamise ja roteerimise hangete tulemusel oli bilansipäeval Eestis hoiustatud varude osakaal 49%. 2019. aastal ladustasime kütusevarusid Eestis üheksas ja välisriikides kokku üheksas hoiukohas. Varude hoiustamiseks on sõlmitud lepingud 14 ettevõttega.

5. Tegevus

5.1 Varude haldamine

2019. oli OSPA kütuse roteerimise aasta. Aastal esimeses pooles viisime Rootsisis ja Soomes lõpule kaks rotatsiooni, mille käigus uuendasime 18200 tonni diislikütust. Eestis jätkasime pool-talvise diislikütuse täistalviseks vahetamisega ja alustasime suuremahulise diislikütuse rotatsiooniga Paldiski terminalis. Kokku värskendasime ära üle 38 tuhande tonni diislikütust. Paldiski kütuse rotatsioon jätkub 2020. aastal. 2019.a. jätkus raske kütteõli delegeeritud varu leping Energy Nord OÜ-ga.

Varude haldamisega seotud kulude katmiseks kogume kütusettevõtjatelt varumakset, mille laekumine on seotud aktsiisiga maksustatud kütuste tarbimise näitajatega. Kuigi 2019. aastal kütuse aktsiisitoetusid ei toiminud, oli varumakse laekumine siiski hüplik. Turukõikumised olid seotud kütuste biolisandi nõuete jõustumise tähtaegadega. Anomaalseid perioode oli aasta jooksul kaks. Statistiline kütuste tarbimise lubamine tõusis hüppeliselt märtsikuus seoses 1. aprillil jõustunud vedelkütuseseaduse muudatustega ja detsembris seoses aastavahetusel jõustunud atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmisega. Karmistunud bionõuded tõid mõlemal kuul kaasa nii diislikütuse kui mootoribensiini massiivse tarbimise lubamise ja nende kuude varumakse laekumine ületas tugevalt tavapäraseid näitajaid. Lennukikütuse puhul jätkus stabiilne iga-aastane loomulik tarbimise kasv. Raske kütteõli tarbimine on jätkuvalt ebaühtlase iseloomuga. Aasta kokkuvõttes toimus varumaksete 5%-ne ülelaekumine.

5.2 Varude kindlustamine

2019. aastal toimus kindlustusmaakleri hange koos pakkumisega OSPA vedelkütusevarude kindlustamiseks. Otsustasime jätkata koostööd parima pakkumise teinud Marsh Kindlustusmaakler AS-iga. OSPA on kohustatud tagama, et kõik vedelkütusevarud on kindlustatud. 2019.a. olid varud kindlustatud London Lloyds sündikaadi Starfish ja alatest 1. maist PZU Lietuvos Draudimas AB Eesti esinduse poolt. Kõik OSPA varud on kindlustatud kütuste maailmaturu hinna põhisel.

5.3 Audiitor

Osaluse valitseja otsusega on OSPA 2018.-2020. aasta raamatupidamise aastaaruande audiitoriks valitud KPMG Baltics OÜ.

5.4 Varude inspekteerimine

OSPA korraldab oma vedelkütusevarude säilimise kindlustamiseks regulaarselt inspeksioone. Vedelkütusevarude inspekteerimise eesmärgiks on kontrollida varude koguseid ja kvaliteeti. Varude inspeksioon teostatakse igas hoiustamiskohas vähemalt kahel korral kalendriaasta jooksul. Arvestades, et OSPA vedelkütusevarud on loodud pikaajaliseks hoiustamiseks, kasutatakse kütusevarude kvaliteedi ja vananemise jälgimiseks spetsiaalset tarkvara ProQuality, mille abil saab langetada kütuse roteerimise otsuseid.

2019. a. vastutasid OSPA varude inspekteerimise eest lepingulised inspektorid Eesti Keskkonnauuringute Keskuse ja Amspec Estonia OÜ.

2019. a. toimus hange vedelkütusereservi inspeksiooniteenuse ostuks aastateks 2020-2022. Hanke tulemusel jätkub koostöö parima pakkumise teinud Eesti Keskkonnauuringute Keskuse ja Amspec Estonia OÜ-ga.

5.5 Kriisiharjutus

Siseministeeriumi eestvedamisel korraldati 2019. a sügisel kriisireguleerimise õppus CONEX 2019. Õppuse käigus mängiti läbi, kuidas mõjutavad elektri varustuskindluse häired erinevaid valdkondi, sealhulgas vedelkütuse kättesaadavust. OSPA juhatuse liikmed võtsid harjutusest osa eri rollides: Priit Ploompuu korraldusmeeskonnas ja Priit Enok osavõtjana. Vedelkütuse osaõppuse järelduste seas oli mitmeid OSPA tegevusega seotud ettepanekuid:

- OSPA-l korraldada turuosalistele regulaarseid kriisikoolitusi
- laiendada OSPA rolli kriisiolukordade lahendamisel ning kirjeldada nõudeid OSPA ning tema oluliste partnerite toimepidevusele
- algatada vedelkütusevaru seaduse muutmise, et tagada kütuse kiirem kättesaadavus kriisiolukorras

5.6 Rahvusvaheline koostöö

Alates 2018. aastast on OSPA rahvusvahelise kütusevaru agentuuride ühenduse ACOMES eesistuja. ACOMES-i kuuluvad 29 asutust Euroopa Liidu liikmesriikidest, Iisraelist, Jaapanist, Koreast, Šveitsist ja USA-st. 2019. a. septembris toimus OSPA juhtimisel Roomas ACOMES-i 30. juubelikonverents.

OSPA on tegev Rahvusvahelise Energiaagentuuri IEA ja Euroopa Komisjoni erialastes töögruppides. 2018. aasta lõpus alustas IEA sekretariaat Eesti riikliku energiapoliitika monitooringuga (*In Depth Review* ja *Emergency Response Review*). Töö lõppes 2019. a. aprillis ja IDR aruanne esitati IEA liikmesriikidele 2019. a. juunis. 4. oktoobril toimus Tallinnas Eesti energiasektori tuleviku konverents, kus IEA peadirektor Dr Fatih Birol esitles aruande lõppvõrsiooni. Aruandes on muude teemade seas käsitletud põhjalikult ka Eesti kütusevarude poliitikat.

2019. a. suvel viis IEA läbi Luxembourgri riikliku In Depth Review, mille töörühma juhi ülesandeid täitis Priit Enok. 2019. a. novembris toimus IEA Governing Board koosolek, kus leidis aset Luxembourgri aruande esitus.

6. 2020. a. eesmärgid

OSPA 2020. a. eesmärkideks on:

- Kütusevarude roteerimine. Kavatsime viia lõpule suuremahulise diislikütuse rotatsiooni ja sobival turutingimustel alustada mootoribensiini roteerimisega.
- Vedelkütusevaru seaduse uuendamine. Tegevus on ministeeriumi tööplaanis ja eesmärk on uus seadus aasta jooksul ära esitada.
- Lennukütuse varudele Eesti hoiustamisvõimaluste leidmine.
- Kriisikoolituse korraldamine vedelkütusevarude kasutuselevõtu võimekuse tagamiseks.
- Vedelkütusevaru agentuuride rahvusvahelise võrgustiku ACOMES juhtimine.
- Osalemine vedelkütusevaru agentuuride Benchmarking Study Group töögrupis.
- Osalemine vedelkütuste vananemisanalüüsi võrdlevas ja uusi analüüsimeetodeid väljatöötavas Expert Laboratory Coordination töögrupis.
- Osalemine majandusministeeriumi varude analüüsi töös.
- Kütuseturu statistika korrastamine ja avaldamine.

7. Juhtimine

7.1. Nõukogu

OSPA nõukogusse on kolmeks aastaks valitud neli liiget, kellest pooled on riigi ja pooled vedelkütusevaru seaduses sätestatud kütuseettevõtete esindajad. OSPA nõukogu esimeheks on valitud MKM-i energeetika osakonna energiaturgude korralduse juht Jako Reinaste. OSPA nõukogu pidas 2019. aastal kokku 5 koosolekut. Nõukogu liikmetele maksti 2019. aastal tasusid kokku 15,8 tuhat eurot.

7.2. Juhatus

OSPA juhatus on kaheliikmeline. Juhatus liikmetele maksti 2019. aastal tasusid kokku 124,9 tuhat eurot.

8. Peamised finantssuhtarvud

	31.12.2019	31.12.2018
Puhaskasumi marginaal (puhaskasum/müügitulu x 100)	18,60%	2,90%
Omakapitali tootlus (puhaskasum/perioodi keskmine omakapital x 100)	1,08%	0,53%
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (käibevara/lühiajalised kohustused)	126,67	23,31

HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE 2019

AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur (OSPA) on võtnud endale kohustuse rakendada äriühingu juhtimisel hea ühingujuhtimise tava ning kirjeldada selle järgimist ühingujuhtimise aruandena majandusaasta aruande koosseisus. OSPA ühingujuhtimise aruanne on avaldatud veebilehel www.ospa.ee lõigus „Majandusaasta aruanne“.

Ühingujuhtimise heade tavade järgimisel lähtume riigivara seadusest (edaspidi RVS), Hea Ühingujuhtimise Tava (edaspidi HÜT) juhistest ning OSPA ülesannete eripärasest tulenevalt EN direktiivis 2009/119/EÜ ja vedelkütusevaru seaduses (edaspidi VKVS) sätestatud põhimõtetest.

OSPA riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise tagamiseks on moodustatud ettevõtte auditi komitee ja kasutatakse siseaudiitori teenuseid. Tulenevalt OSPA töökorraldusest ei ole siseaudiitori ametikoha loomist peetud otstarbekaks. 2019. aastal kinnitas OSPA nõukogu siseauditi „AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur toimepidavuse riskianalüüs“ tulemusel väljatöötatud riskide haldamise plaani. 2019. aastal esitas KPMG Baltics OÜ OSPA nõukogu ülesandel läbi viidud siseauditi „Korruptsiooni ennetamise meetmete analüüs“ aruande.

Täiendava sisekontrolli meetmena on MKM kohustanud riigi äriühinguid koostama aruande „Seotud osapooled ning nendega tehtud tehingud“ esitamiseks nii Riigikontrollile kui OSPA üldkoosolekule. OSPA on mitmel aastal kuulunud Riigikontrolli tehingute seaduslikkuse kontrolli valimisse. Viimane tehingute seaduslikkuse kontrolli aruanne esitati Riigikontrollile 2018. aastal.

OSPA järelevalve teostamisega seotud küsimuste lahendamiseks moodustatud auditikomitee ülesandeks on nõukogu nõustamine riskijuhtimise, sisekontrolli ning finantsaruandluse küsimustes. Riskijuhtimise ja sisekontrolli tagamiseks on juhatus koostanud vajalikud sise-eeskirjad ja loonud asjakohase aruandlussüsteemi.

OSPA juhtimise korralduses esineb võrdluses HÜTi soovituslike juhistega mõningaid erisusi. Mittejärgitavad HÜTi juhised puudutavad OSPA üldkoosoleku läbiviimise korda ja VKVS-st tulenevaid erisusi nõukogu liikmete määramisel.

1. Juhtimine

OSPA on täielikult riigile kuuluv äriühing, mida üldkoosolekul esindab ainuaktsionäri esindajana majandus- ja taristuminister. Seega on HÜT-is sätestatud emitentide õiguste teostamine tagatud ja reeglid, mida tuleks rakendada laiemal aktsionäride ringiga ühingu juhtimisel, OSPA puhul ei kohaldu.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi MKM) valitsemisel olevate riigi enamusosalusega äriühingute üldkoosolekute korraldamisel on lähtutud kehtestatud töökorras. Töökorras esitatud nõuded on täienduseks riigivara seaduses sätestatud riigi äriühingu juhtimise põhimõtetele. Töökorras on muuhulgas sätestatud:

- Üldkoosoleku pädevus.
- Üldkoosolekute juhtimise, läbiviimise, koosolekul osalemise kord.
- Nõuded üldkoosoleku kutse, päevakorra, protokollimise ja eelnõude osas.
- Üldkoosoleku otsuste langetamise, nende vormistamise ja avaldamise kord.

Üldkoosoleku pädevus hõlmab põhikirja muutmist, aktsiakapitali suurendamist ja vähendamist, nõukogu liikmete valimist ja tagasikutsumist, audiitorite valimist, erikontrolli määramist, majandusaasta aruande kinnitamist ja kasumi jaotamist, ettevõtte ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise ja/või lõpetamise otsustamist.

2. Nõukogu

OSPA tegevust ja juhtimist korraldab ning järelevalvet juhatuse tegevuse üle teostab nõukogu. Nõukogu tegutseb iseseisvalt ja aktsionäri parimates huvides ning osaleb ühingu tegevust puudutavate oluliste otsuste tegemisel.

Nõukogul on kolmeks aastaks valitud neli liiget, kellest pooled on riigi ja pooled vedelkütusevaru seaduse kohaselt kütuse müüjate esindajad. Nõukogu liikmed määrab ja kutsub tagasi majandus- ja taristuminister. Nõukogu esimees valitakse liikmete hulgast, kelle kandidatuuri ei ole esitanud kütuse müüjad. OSPA nõukogu moodustamise põhimõtted on reguleeritud vedelkütusevaru seaduse §-s 14. Nõukogu liikmeks ei või olla isik, kellel on keelatud tegutseda vedelkütuste valdkonnaga seotud tegevusalal.

OSPA nõukogu liikmed on:

- Jako Reinaste, nõukogu esimees, MKM
- Priit Laaniste, Siseministeerium
- Andres Linnas, Olerex AS
- Rauno Raudsepp, Tartu Terminal AS

Kütuseettevõtjate nõukogu töösse kaasamise kohustus tuleneb VKVS-st ja seda nõuet tuleb nii RVS kui HÜT mõistes lugeda OSPA juhtimise erisuseks. Sellise erisuse sätestamine on põhjendatud seadusandja sooviga kaasata kütusereservi loomisesse ja korraldusse majandustegevuses osalevate kütuseettevõtjate esindajad, kes on seeläbi seotud varude haldamiskulude järelevalvaga ning kriisijuhtimissüsteemi toimepidavuse tagamisega.

Kütuseettevõtjatest nõukogu liikmete puhul võib tekkida vastuolu HÜT-is kirjeldatud isiku sõltumatuse nõuetega, kuna on võimalus, et seotud kütuseettevõtte osutub OSPA-ga sõlmitud kütuste ostu-, müügi-, rotatsiooni või hoiustamise lepingu partneriks. Vastavad tehingud on kajastatud majandusaasta aruande lisas "Seotud osapooled". Vedelkütuste varustamisraskuste korral on OSPA-I kohustus teha varud turul kättesaadavaks. Kriisiolukorras peab OSPA tegema seadustega ettenähtud ettevõtetele, s.h. ka sellistele ettevõtetele, kelle esindajad võivad olla OSPA nõukogu liikmed, kütuse müügipakkumise ja võib sõlmida nende ettevõtete kütuse müügi lepingu.

Kütuse müüjaid esindavate nõukogu liikmete huvide konflikti vältimiseks on OSPA hankeid puudutavale informatsioonile kehtestatud juurdepääsupiirangud. OSPA nõukogu otsusel on OSPA juhatuse liikmetel lubatud avaldada pooleliolevatele või lõpetatud hangetele esitatud pakkumisi puudutavat teavet ja dokumente vaid nendele nõukogu liikmetele, kes ei ole kütuse müüjate esindajad. Vastavalt ministri määrusele „Vedelkütusevaru moodustamiseks ja hoidmiseks korraldatavate hangete läbiviimise põhimõtted ja vedelkütusevaruga seotud lepingute üldtingimused“ on moodustatud OSPA hangete hindamiskomisjon, kuhu ei tohi kuuluda ettevõtte nõukogus kütuse müüjaid esindavad nõukogu liikmed.

Vastavalt RVS sätestatule on osaluse valitseja otsusega määratud OSPA nõukogu liikme tasu suuruseks 250 eurot kuus ja nõukogu esimehe tasu suuruseks 500 eurot kuus. Nõukogu liikme tasule võib lisanduda täiendav tasu nõukogu organi tegevuses osalemise eest. OSPA puhul on sellisteks organiteks kaheliikmeline auditikomitee, kuhu kuulub üks nõukogu liige ja kolmeliikmeline hangete hindamiskomisjon, kuhu kuulub samuti üks nõukogu liige. Põhikirjast tulenevalt on nõukogu liikmed ühtlasi ka vastavate organite esimehed, kelle täiendav esimehe tasu on 50% nõukogu liikme tasust. Nõukogu liikmetele maksti 2019. aastal tasusid kokku 15 847 eurot.

Vastavalt VKVS-le on OSPA nõukogu kohustatud moodustama auditikomitee. 2019. aastal auditikomitee liikmete seas muudatusi ei toimunud ja see töötas kaheliikmelisena:

- Priit Laaniste, auditikomitee esimees
- Rein Vaks, auditikomitee liige, MKM

3. Juhatus

OSPA-I on kaheliikmeline juhatus, kuhu kuuluvad juhatuse esimees Priit Enok ja juhatuse liige Priit Ploompuu. OSPA juhatus teeb igapäevaseid juhtimisotsuseid iseseisvalt ilma omaniku ja nõukogu sekkumiseta. Juhatus lähtub igapäevaste juhtimisotsuste tegemisel äriühingu parimatest huvidest jättes kõrvale isiklikud ja/või kontrolliva aktsionäri huvid. Juhatus lähtub otsustamisel ainuaktsionäri parimatest huvidest ning kohustub tagama ettevõtte jätkusuutliku arengu vastavalt ettevõtte ülesannetele, üldkoosoleku ja nõukogu seatud eesmärkidele ja strateegiale.

Toiminguteks, mis väljuvad OSPA igapäevase majandustegevuse raamest, vajab juhatus nõukogu kooskõlastust. Juhatus tagab nõukogu liikmete pideva informeerituse ettevõtte majanduslikust olukorrast ning majandustegevusega seotud olulisematest asjaoludest.

Nõukogu esimees on sõlminud juhatuse liikmetega ametilepingud, kus on määratud juhatuse liikme tööülesanded, volitused, juhatuse tasustamise ja hüvitiste maksamise alused. Lepingud on nõukogu poolt läbi arutud ja heaks kiidetud. Juhatuse liikmele makstava täiendava tasu ning lahkumishüvitise suuruse piirmäärad on sätestatud RVS § 86-s. Seadusest tulenevalt ei või OSPA juhatuse liikmele makstava täiendava tasu suurus kokku ületada juhatuse liikme nelja kuu tasu. Juhatuse liikmele võib maksta lahkumishüvitist kolme kuutasu ulatuses üksnes tagasikutsumisel nõukogu algatusel enne tema volituste tähtaja möödumist. Juhatuse liikmetele maksti 2019. aastal tasusid kokku 124 918 eurot.

Vastavalt OSPA põhikirjale ei või juhatuse liikmeks olla samal ajal vedelkütuste müügi või vedelkütuste hoiuteenuse tegevusalal tegutseva mistahes juriidilise isiku osanik või juhtimisorgani liige ega ka isik, kelle suhtes kohus on kohaldanud juhatuse liikmena tegutsemise keeldu või ettevõtluskeeldu, samuti isik, kellel on keelatud tegutseda samal tegevusalal, millel tegutseb aktsiaselts, või kellel on keelatud olla juhatuse liige seaduse või kohtulahendi alusel.

Korruptsioonivastase seaduse mõistes on OSPA juhatuse liikme staatus võrdsustatud ametiisiku staatusega, kel on kohustus pidada kinni tegevus- ja toimingupiirangutest.

4. Teabe avaldamine ja aruandlus

OSPA avaldab oma veebilehel pidevalt informatsiooni ühingu juhtimise, tööpõhimõtete, vedelkütusevarude koosseisu, asjakohaste regulatsioonide, avatud ja viimati lõppenud hangete kohta. Veebilehel on avaldatud ühingu põhikiri, aastaaruanded, varumakseid puudutav info ja lepinguvormid nii eesti kui inglise keeles. Lisaks tehakse hankeid puudutavat informatsiooni turuosalistele kättesaadavaks otsepostituste abil.

Aruandluse korraldamisel lähtub OSPA riigivaraseaduses, vedelkütusevaru seaduses, EN miinimumvaru direktiivis ja ühingu põhikirjas sätestatust. OSPA tegevuse eripärast tulenevalt peab juhatus üksikasjalikku ja pidevalt ajakohastatavat arvestust kogu hoiustatud vedelkütusevaru koosseisu kohta ning edastab vajalikud aruanded nii MKM-le kui Statistikaametile. Statistikaamet esitab OSPA aruande põhjal Euroopa Komisjonile kokkuvõtlikud andmed vedelkütusevaru koosseisu ja varu koguste kohta. Iga-aastaselt esitab OSPA Euroopa Komisjonile aruande, milles märgitakse meetmed, mille abil tagatakse vedelkütusevaruvaru kättesaadavuse ja kontroll.

5. Finantsaruandlus ja raamatupidamise auditeerimine

OSPA-I on kohustus esitada nelja kuu jooksul majandusaasta lõppemisest, seega hiljemalt iga aasta 30. aprilliks, auditeeritud ja nõukogu poolt kinnitatud majandusaasta aruanne. Raamatupidamise aastaaruande koostamise eest

vastutab juhatus, aruande kontrollimise eest audiitor ja nõukogu. Vajadusel osaleb audiitor majandusaasta aruande nõukogule esitlemisel.

Osaluse valitseja otsusega on OSPA 2018.-2020. aasta majandusaruande audiitoriks valitud KPMG Baltics OÜ. Audiitori valik ja audiitorteenuse lepingu tingimused, s.h. tasu suurus ja teenuse sisu on nõukogu poolt heaks kiidetud.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	4 729 066	21 551 364	2
Nõuded ja ettemaksud	4 302 660	473 780	3
Varud	149 120 235	140 153 077	5
Kokku käibevarad	158 151 961	162 178 221	
Kokku varad	158 151 961	162 178 221	
Kohustised ja omakapital			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	1 248 543	6 958 270	7
Kokku lühiajalised kohustised	1 248 543	6 958 270	
Kokku kohustised	1 248 543	6 958 270	
Omakapital			
Aktsiakapital nimiväärtuses	132 851 000	132 851 000	9
Kohustuslik reservkapital	1 307 771	1 266 708	
Muud reservid	18 094 285	17 314 083	
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	2 966 895	2 966 895	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	1 683 467	821 265	
Kokku omakapital	156 903 418	155 219 951	
Kokku kohustised ja omakapital	158 151 961	162 178 221	

Kasumiaruanne

(eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Müügitulu	9 049 303	28 272 297	10
Muud äritulud	20 543	29 280	11
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-2 683 879	-22 949 787	
Mitmesugused tegevuskulud	-4 504 382	-4 674 961	12
Tööjõukulud	-217 438	-194 275	13
Muud ärikulud	-121	0	
Ärikasum (kahjum)	1 664 026	482 554	
Intressitulud	8 023	13 913	
Muud finantstulud ja -kulud	11 418	324 798	14
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	1 683 467	821 265	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	1 683 467	821 265	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Rahavood äritegevusest			
Ärikasum (kahjum)	1 664 026	482 554	
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-3 829 153	198 739	3
Varude muutus	-8 967 158	2 079 770	4
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-5 709 727	6 439 883	7
Muud rahavood äritegevusest	1 314	107 885	14
Kokku rahavood äritegevusest	-16 840 698	9 308 831	
Rahavood investeerimistegevusest			
Laekunud intressid	8 296	13 856	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	8 296	13 856	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Muud laekumised finantseerimistegevusest	-86	-98	14
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-86	-98	
Kokku rahavood	-16 832 488	9 322 589	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	21 551 364	12 011 764	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-16 832 488	9 322 589	
Valutakursside muutuste mõju	10 190	217 011	14
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	4 729 066	21 551 364	2

Omakapitali muutuste aruanne

(eurodes)

					Kokku
	Aktiivkapital nimiväärtuses	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum (kahjum)	
31.12.2017	132 851 000	1 266 044	17 301 461	2 980 181	154 398 686
Aruandeaasta kasum (kahjum)	0	0	0	821 265	821 265
Muutused reservides	0	664	12 622	-13 286	0
31.12.2018	132 851 000	1 266 708	17 314 083	3 788 160	155 219 951
Aruandeaasta kasum (kahjum)	0	0	0	1 683 467	1 683 467
Muutused reservides	0	41 063	780 202	-821 265	0
31.12.2019	132 851 000	1 307 771	18 094 285	4 650 362	156 903 418

Täpsem informatsioon aktsiakapitali kohta on toodud lisas 9 ja dividendide kohta lisades 8 ja 15.

Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule ja ettevõtte põhikirjale teeb ettevõtte iga aasta puhaskasumist vähemalt 5%-lise eraldise kohustusliku reservkapitali kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% aktsiakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali ei tohi dividendidena välja maksta, kuid seda võib kasutada kahjumi katmiseks, kui kahjumeid ei ole võimalik katta vabast omakapitalist. Samuti võib kohustuslikku reservkapitali kasutada aktsiakapitali suurendamiseks.

Muude reservidena kajastatakse vedelkütuse varumaksete ülejäägi reserv, vedelkütusevarude rotatsioonide reserv ja rahavoo riskimaandamisinstrumentide reserv.

Vedelkütuse varumaksete ülejäägi reservi kasutatakse tegevuskulude katmiseks järgnevatel perioodidel. Vastav kohustus tuleneb vedelkütusevaru seaduse § 10 lõikest 4, mis sätestab, et kui kalendriaastal tasutud varumakse kogusumma ületab vastava kalendriaasta varu haldamiskulud, võetakse ülelaekunud summa arvesse järgmisel varumakse määra kehtestamisel. Eeltoodust tulenevalt ei tohi kalendriaastal ülelaekunud varumakset arvestada jaotamata kasumi hulka ning vastavas summas ülelaekunud varumakse kajastatakse seega vedelkütuse varumaksete ülejäägi reservina muude reservide real.

Algsaldo 31.12.2018 oli 1 755 361 eurot. 2018 aastaaruande kinnitamisel vedelkütuse varumaksete ülejäägi reservi ümber ei hinnatud. Lõppsaldo 31.12.2019 on 1 755 361 eurot.

Vedelkütusevarude rotatsioonide reserv on loodud tulevaste perioodide varude rotatsioonide võimaliku kahjumi katmiseks. Reserv tekkis 2011. a. vedelkütusevarude rotatsiooni tulemusel vana varu müügi maksumuse ja kaalutud keskmise soetusmaksumuse vahest. Algsaldo 31.12.2018 oli 15 558 722 eurot. 2018 aastaaruande kinnitamisel hinnati vedelkütusevarude rotatsioonide reserv ümber. Reservi suurendati 780 202 euro võrra. Lõppsaldo 31.12.2019 on 16 338 924 eurot.

Rahavoo riskimaandamisinstrumentide reservis kajastatakse tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutuse efektiivset osa. Reserv moodustati 2012. a. kui kasutusele võeti rahavoo riskimaandamisinstrumendid.

31.12.2018 ja 31.12.2019 seisuga ei moodustatud uut rahavoo riskimaandamisinstrumentide reservi.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur (edaspidi ettevõtte) 2019. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seadusega ning mida täpsustavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid ja avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse meetodist, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevatel arvestuspõhimõtetes.

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid aruandekuupäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Sündmused pärast aruandekuupäeva, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raha

Raha ja raha lähenditena kajastatakse lühiajalisi kõrge likviidsusega investeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk, sh. panga arvelduskontodel olev raha ja kuni 12-kuulised tähtajalised katkestatavad deposiidid.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtivad Euroopa Keskpanka valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustised hinnatakse aruandekuupäeva seisuga ümber eurodesse aruandekuupäeval ametlikult kehtiva Euroopa Keskpanka valuutakursside alusel.

Ümberhindamise tulemusena saadud kursikasumid ja -kahjumid kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes, kusjuures ärituludes ja -kuludes kajastatakse valuutakursi kasumid ja kahjumid, mis on seotud tarnijate ja ostjate arveldustega, muud valuutakursist tulenevad erinevused kajastatakse aga finantstuludes ja -kuludes.

Nõuded ja ettemaksud

Kõiki nõudeid (näit. nõuded ostjate vastu, viitlaekumised ning muud lühiajalised nõuded), välja arvatud edasimüügi eesmärgil omandatud nõuded ning tuletisinstrumendid, kajastatakse bilansis üldjuhul korrigeeritud soetusmaksumuses.

Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekavas summas (mis on kajastatud näiteks arvel, lepingus või muul alusdokumendil).

Nõuete laekumise tõenäosuse hindamisel analüüsitakse võlgniku maksevõimet. Nõuete hindamisel võetakse arvesse nii aruandekuupäevaks teadaolevaid kui ka aruandekuupäeva järgselt selgunud asjaolusid, mis võivad mõjutada nõuete laekumise tõenäosust.

Kui nõue on algselt hinnatud ebatõenäoliselt laekuvaks ning kantud tegevuskuludesse, kuid hiljem selgub, et nõude laekumine on täiesti ebarealistlik, tunnistatakse nõue lootusetuks ning kantakse bilansist välja. Täiendavat kulu sel hetkel enam ei teki. Nõue loetakse lootusetuks, kui ettevõttel puuduvad igasugused võimalused nõude kogumiseks (näit. võlgnikule on väljakuulutatud pankrot ning pankrotipesas olevatest varadest ei piisa nõude tasumiseks).

Juhul, kui varem tehtud hinnang ebatõenäoliselt laekuvate või lootusetute nõuete summa kohta hiljem muutub, kajastatakse see hinnangu muutuse perioodi kasumiaruandes ning mitte korrigeerides tagasiulatavalt eelmisi perioode. Ebatõenäolise või lootusetu nõude laekumine näidatakse kulu vähendusena perioodis, mil laekumine toimub.

Varud

Ettevõtte kajastab varudena oma põhitegevuse käigus soetatud vedelkütusevaru. Vastavalt vedelkütusevaru seadusele võib OSPA moodustada varu järgmistest energiatoodetest: bensiin, reaktiivkütus, diislikütus ja raske kütteõli. Kuna ettevõtte vedelkütusevarude realiseerimine toimub vaid seaduses loetletud juhtudel, eelkõige tarneraskuste korral, ja võttes arvesse OSPA-le kehtestatud müügihinna piiranguid, lähtume eeldusest, et OSPA varude madalaimaks neto realiseerimisväärtuseks ei ole vedelkütuste bilansipäeva turuhind. Vastavalt ettevõtte sisekorrale võetakse varud arvele soetusmaksumuses, mille kindlaksmääramiseks kasutatakse vastava kütuseliigi kaalutud keskmise meetodit. Ettevõtte vedelkütusevarude bilansilise väärtuse ja hüpoteetilise turuhinna võrdlemiseks on Lisa 17 koosseisus esitatud vastav arvutuskäik.

Vedelkütusevaru soetusmaksumus koosneb ostukulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse. Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevat tollimaksu, muid mittetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi.

Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist tuleneva erinõudena kajastatakse varude soetamisega kaasnev mittetagastatav käibemaks ja lõiv kuludes ning varude soetamisega kaasnev kütuseaktsiis kapitaliseeritakse varude maksumusse. Raamatupidamise Toimkonna juhendis RTJ 4 «Varud» toodud varude definitsiooni järgi on varud sellised varad, mida hoitakse või toodetakse müügiks tavapärase äritegevuse käigus või tarbitakse tootmisprotsessis või teenuste osutamisel.

VKVS § 1 lõike 2 kohaselt on vedelkütusevaru riigi käsutuses või kontrolli all olev kindlaksmääratud energiatoodete kogus, mis moodustatakse riigi varustuskindluse kõrge taseme, riigi julgeoleku ning rahvusvaheliste lepingute alusel võetud kohustuste täitmise ja elanikkonna toimetuleku tagamiseks, kasutades rahvusvaheliste organisatsioonide ja Euroopa Liidu liikmesriikide solidaarsusel põhinevaid usaldusväärseid ja läbipaistvaid mehhanisme.

Toodud definitsioonist tulenevalt ei hoita vedelkütusevarusid tavapärase äritegevuse eesmärgil.

Vastavalt VKVS-ile saab varude kasutusele võtmine toimuda vaid Vabariigi Valitsuse korraldusel kütuste varustusraskuste ilmnemise korral. Varustamisraskus on Euroopa Liidu või Rahvusvahelise Energiaagentuuri liikmesriikidesse tehtavate energiatoodete tarnete märkimisväärne ja järsk vähenemine.

Varu roteerimisel võib varu müüa turuhinnaga ning tingimusel, et varu müügil ja taassoetamisel on energiatoote hinnarisk maandatud.

OSPA võib varusid müüa varude vähendamise eesmärgil, kui olemasolev varu kogus ületab kohustuslikku varu kogust rohkem kui viis protsenti. Samas võib VKVS § 17 lõike 2 kohaselt varu müüa ainult turuhinnaga, kuid mitte madalama hinnaga kui vastava kütuseliigi kaalutud keskmine soetushind. Soetushinnast madalama hinnaga müük on lubatud valdkonna eest vastutava ministri loal.

Varu vähendamisel tuleb arvestada, et ka tulevikus oleks varu hoidmise kohustus täidetud 90 päeva keskmise päevase puhasimpordi alusel tingimusel, et riigisiselt toodetud energiatoodete eksport puudub.

Varude soetusemaksumuse kindlaks määramisel kasutatakse kaalutud keskmise soetushinna meetodit.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid, mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Varad, mille kasulik eluiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 5 000 euro, kajastatakse kuni kasutusele võtmiseni väheväärtusliku inventarina (varudena) ja vara kasutusele võtmise hetkel kantakse 100%-liselt kulusse.

Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt kasulikule elueale.

Materiaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi sõltuvalt selle kasulikust elueast.

Vara amortiseerimine lõpetatakse kui vara lõppväärtus, milleks on summa, mida ettevõtte saaks vara võõrandamisel täna, juhul kui vara oleks sama vana ja samas seisukorras, nagu ta on eeldatavasti tema kasuliku eluea lõppedes, ületab tema bilansilist jääkmaksumust.

Materiaalse põhivara amortisatsioonimeetodid, -normid ja lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpul ja kui uued hinnangud erinevad eelnevatest, kajastatakse muutused raamatupidamislike hinnangute muutustena, s.t edasiulatavalt.

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamisel või siis, kui ettevõtte ei eelda selle vara kasutamist või müügist enam majandusliku kasu saamist. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse selle perioodi, millal kajastamine lõpetati, kasumiaruandes real "muud äritulud" või "muud ärikulud".

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 5000**Rendid**

Rendilepingut loetakse kapitalirendiks juhul, kui kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule, vastasel juhul loetakse rendilepingut kasutusrendiks.

Kasutusrendi puhul kajastab renditavat vara oma bilansis rendileandja. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Finantskohustised

Finantskohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on finantskohustise eest saadud tasu õiglane väärtus. Edaspidi kajastatakse finantskohustisi nende korrigeeritud soetusmaksumuses.

Edasimüügi eesmärgil soetatud finantskohustisi ning tuletisinstrumente kajastatakse nende õiglases väärtuses ning õiglase väärtuse muutused kajastatakse kasumiaruandes.

Finantskohustistega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna kasumiaruande real "intressikulud". Finantskohustise kajastamine lõpetatakse siis, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Bilansis kajastatakse eraldis juhul, kui ettevõttel lasub enne aruandekuupäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevalt juriidiline või tegevusest tingitud kohustus, mille realiseerumine on tõenäoline ja mille kohustise summat on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Lubadused, garantiid ja muud kohustised, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustisteks, kuid mille realiseerumise tõenäosus on juhtkonna hinnangul väiksem kui mitterealiseerumise tõenäosus, on avalikustatud tingimuslike kohustistena raamatupidamise aastaaruande lisades.

Tulud

Ettevõtte tuluks on vedelkütusevarude haldamiskulude katteks tasutavad varumaksud. Varumakse maksjateks on kütuseaktsiisi maksjad, aktsiisimaksja puudumise korral isikud, kes kütuse tarbimisse lubavad või ka isikud, kes varustavad Eestis tangitavat õhusõidukit lennukipetrooli või lennuki- ja reaktiivmootoribensiiniga. Varumakse tasutakse ilma eelneva nõudeta varu haldaja arvelduskontole hiljemalt iga kuu 15. kuupäevaks suuruses, mis vastab importija nimel eelneval kalendrikuul tarbimisse lubatud kütuse kogusele ja kehtivale varumakse määrale.

Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses.

Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel.

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui olulised kauba omandiga seonduvad riskid ja hüved on läinud üle müüjalt ostjale, kui tulu müügitehingust saab usaldusväärselt mõõta, kui tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline ja kui tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt hinnata.

Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt.

Kulud

Kulusid kajastatakse samas perioodis, kui kajastatakse nendega seotud tulusid. Kulutused, mis tõenäoliselt osalevad majandusliku kasu tekitamisel järgmistel perioodidel, kajastatakse nende tekkimise hetkel varana ning kajastatakse kuluna perioodi(de)l, mil nad loovad majandusliku kasu (näiteks kulutused materiaalsele põhivarale). Kulutused, mis osalevad majandusliku kasu tekitamisel aruande perioodil või ei osale majandusliku kasu tekitamisel, kajastatakse kuluna nende tekkimise perioodil.

Kasumiaruande rida „Kaubad, toore, materjal ja teenused“ sisaldab vedelkütusevarude roteerimisel tekkinud kulu varude müügist.

Maksustamine

Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustisena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Jaotamata kasumist väljamakstavaid dividendide maksustatakse maksumääraga 20/80 netodividendina väljamakstud summalt. Alates 2019. aastast rakendub regulaarselt makstavatele dividendidele madalam maksumäär 14% (14/86 netoväljamaksest). Maksimaalne võimalik tulumaksukohustise summa, mis võiks kaasneda dividendide välja maksmisega, on ära toodud aastaaruande lisades.

Seotud osapooled

Ettevõtte seotud osapoolteks on loetud:

- ettevõtte tegev- ja kõrgem juhtkond ning nende pereliikmed, kelleks loetakse vähemalt abikaasa, elukaaslane ja laps;
- sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud, kelle üle eelmises punktis nimetatud isikutel üksi või koos pereliikmetega on valitsev või oluline mõju.

Raamatupidamise aastaaruandes avalikustatakse tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja olulised soodustused. Muude seotud osapooltega tehtud tehingute osas avalikustatakse lähtuvalt avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist raamatupidamise aastaaruandes informatsioon nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või ettevõtte sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Tuletisinstrumentid ja riskimaandamine

Tuletisinstrumente kajastatakse nende esmasel arvelevõtmisel õiglasel väärtusel tuletisinstrumenti lepingu sõlmimise kuupäeval. Pärast esmast kajastamist hinnatakse neid igal aruandekuupäeval ümber nende hetke õiglasele väärtusele. Väärtuse muutusest tekkinud kasumite või kahjumite kajastamise meetod sõltub sellest, kas tuletisinstrument on määratletud riskimaandamisinstrumentina (sh valuuta- ja kütusehinna SWAP tehingud) ja kui on, siis maandatava objekti olemusest.

Kui ettevõtte kasutab riskimaandamis arvestuse erireegleid, dokumenteerib ettevõtte tehingu sõlmimisel riski juhtimise eesmärgi ja strateegia, riskimaandamise suhte liigi, maandatava riski kirjelduse, riskimaandamise objekti ning maandava instrumendi. Samuti dokumenteeritakse riskimaandamise efektiivsuse nõuete täitmine ning võimalikud ebaefektiivsuse allikad.

Riskimaandamisinstrumentide kogu õiglast väärtust liigitatakse kas pikaajalise vara või kohustisena, kui maandatava objekti järelejäanud eluiga on rohkem kui 12 kuud ja lühiajalise vara või kohustisena, kui maandatava objekti järelejäanud eluiga on vähem kui 12 kuud.

Rahavoo riskimaandamine

2012 aastast kasutab ettevõtte rahavoo riskimaandamisinstrumente, mille eesmärgiks on fikseerida kütuse hinnad ning maandada kütusehinna muutumise riski.

Rahavoo riskimaandamisena määratletud ja selleks kvalifitseeruvate tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutuse efektiivne osa kajastatakse omakapitalis. Ebaefektiivse osaga seotud kasumit või kahjumit kajastatakse hindamise hetkel kasumiaruandes.

Riskimaandamisinstrumentide lepingud on sõlmitud mahus, mis vastavad roteeritavate vedelkütusevarude kogusele.

Realiseerunud hinna katmisest tekkinud summad loetakse vastavalt ostusumma (varud) või müügisumma (tulud) koosseisu, olenemata, kas need olid hinna kõikumise maandamiseks sõlmitud lepingud või mitu lepingut sealjuures oli.

Kui riskimaandamisinstrument ei vasta enam riskimaandamisarvestuse kriteeriumitele, jääb omakapitalis sisalduv kumulatiivne kasum või kahjum omakapitali ja kajastatakse kasumiaruandes eeldatava tulevikusündmuse lõplikul realiseerumisel. Kui prognoositava tehingu toimumisi enam ei eeldata, kajastatakse omakapitalis sisalduv riskimaandamisinstrumenti kasum või kahjum kasumiaruandes finantstulude või -kuludena.

Tuletisinstrumente, mida ei ole määratletud riskimaandamisinstrumentina, kajastatakse õiglasel väärtusel läbi kasumiaruande. Selliste tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutusest tulenevad kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes finantstulude või -kuludena.

Riskimaandamise efektiivsuse hindamine

Juhatus hindab avatud positsiooniga riskimaandamisinstrumenti efektiivsust võrreldes omavahel maandava instrumendi ja alusvara õiglase väärtuse muutusi.

Kui riskimaandamisinstrument on sõlmitud mahus, mis vastab müüdava või soetatava objekti kogusele ning kui hinnastamisperiood kui ka hinnastamisel kasutatav alusvara on vastavuses, on prognoositav riskimaandamine efektiivne.

Riskimaandamise efektiivsust hinnatakse järgmistel hetkedel:

- riskimaandamistehingu tegemise hetkel
- aruandekuupäeval
- riskimaandamistehingu realiseerumise päeval

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
Arvelduskontod	4 729 066	8 551 364
Tähtajalised hoiused	0	13 000 000
Kokku raha	4 729 066	21 551 364

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2019	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	4 285 866	4 285 866
Ostjatelt laekumata arved	4 285 866	4 285 866
Muud nõuded	0	0
Intressinõuded	0	0
Ettemaksed	16 794	16 794
Tulevaste perioodide kulud	16 792	16 792
Muud makstud ettemaksed	2	2
Kokku nõuded ja ettemaksed	4 302 660	4 302 660
	31.12.2018	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	464 574	464 574
Ostjatelt laekumata arved	464 574	464 574
Muud nõuded	272	272
Intressinõuded	272	272
Ettemaksed	8 934	8 934
Tulevaste perioodide kulud	8 932	8 932
Muud makstud ettemaksed	2	2
Kokku nõuded ja ettemaksed	473 780	473 780

Lisa 4 Varud

(eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
Vedelkütusevarud	149 120 235	140 153 077
Kokku varud	149 120 235	140 153 077

Täiendav ülevaade hoiustatud varudest on lisas 17.

Lisa 5 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
	Maksuvõlg	Maksuvõlg
Käibemaks	355 520	8 270
Üksikisiku tulumaks	2 426	1 991
Erisoodustuse tulumaks	8	0
Sotsiaalmaks	4 163	3 520
Kohustuslik kogumispension	236	198
Töötuskindlustusmaksed	65	19
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	362 418	13 998

Lisa 6 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2019	2018	Lisa nr
Kasutusrendikulu	16 289	13 277	12

31.12.2019 seisuga on ettevõttel üks ruumide üürileping. 2019. aastal pikendati Üürilepingut 5 aastaks tähtajaga 28.02.2024, misjärel muutub leping tähtajatuks kui ettevõtte ei avalda soovi lepingut lõpetada. Tähtajalise lepingu kehtivuse perioodil on nii üürileandjal kui üürnikul lepingu ennetähtaegseks lõpetamiseks piiratud õigused. Lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel on kahjustatud osapoolel õigus nõuda tekitatud kahju hüvitamist.

Lisa 7 Võlad ja ettemaksud

(eurodes)

	31.12.2019	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	855 230	855 230	
Võlad töövõtjatele	29 695	29 695	
Maksuvõlad	362 418	362 418	5
Muud võlad	1 200	1 200	
Kokku võlad ja ettemaksud	1 248 543	1 248 543	

	31.12.2018	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	6 918 415	6 918 415	
Võlad töövõtjatele	24 703	24 703	
Maksuvõlad	13 998	13 998	5
Muud võlad	1 154	1 154	
Kokku võlad ja ettemaksud	6 958 270	6 958 270	

Lisa 8 Tingimuslikud kohustised ja varad

(eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018	Lisa nr
Tingimuslikud kohustised			
Võimalikud dividendid	3 720 290	3 030 528	15
Tulumaksukohustis võimalikelt dividendidelt	930 072	757 632	15
Delegeeritud varude maksumus	407 727	322 450	17
Kokku tingimuslikud kohustised	5 058 089	4 110 610	

Delegeeritud varuna on kajastatud lepingute alusel hoiustatud vedelkütusevarud. Sõlmitud lepingute järgi on OSPA-I õigus vedelkütuste varustamisraskuse korral need varud välja osta. Delegeeritud varu lepingute alusel hoitud varudest annab ülevaate lisa 17.

Lisa 9 Aktsiakapital

(eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
Aktsiakapital	132 851 000	132 851 000
Aktsiate arv (tk)	1 328 510	1 328 510
Aktsiate nimiväärtus	100	100

Seisuga 31.12.2019. a. on ettevõtte aktsiakapital 132 851 000 eurot, sealjuures ettevõtte minimaalne aktsiakapital on 50 000 000 (viiskümmend miljonit) eurot ja põhikirjajärgselt maksimaalne aktsiakapital ilma põhikirja muutmata saab olla 200 000 000 (kakssada miljonit) eurot.

AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur omanik on Eesti Vabariik ja aktsiate valitsejaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Lisa 10 Müügitulu

(eurodes)

	2019	2018
Müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes		
Müük Euroopa Liidu riikidele		
Eesti	9 049 303	24 075 951
Soome	0	4 190 684
Müük Euroopa Liidu riikidele, muud	0	5 662
Müük Euroopa Liidu riikidele, kokku	9 049 303	28 272 297
Kokku müügitulu	9 049 303	28 272 297
Müügitulu tegevusalade lõikes		
Vedelkütuse varumaksud	4 967 907	4 307 606
Kütuse müük	4 081 396	23 964 691
Kokku müügitulu	9 049 303	28 272 297

Lisa 11 Muud äritulud

(eurodes)

	2019	2018
Kasum valuutakursi muutustest	20 543	29 018
Trahvid, viivised ja hüvitised	0	262
Kokku muud äritulud	20 543	29 280

Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Üür ja rent	16 289	13 277	6
Energia	1 277	1 375	
Elektrienergia	974	1 020	
Soojusenergia	303	355	
Mitmesugused bürookulud	5 875	5 339	
Lähetuskulud	15 824	15 482	
Koolituskulud	1 297	1 046	
Riiklikud ja kohalikud maksud	2 216	2 135	
Kütuse ladustamise, analüüsi, kontrolli ja pumpamise kulud	4 376 537	4 566 983	
Kütuse kindlustuskulud	38 007	23 805	
Muud	47 060	45 519	
Kokku mitmesugused tegevuskulud	4 504 382	4 674 961	

Lisa 13 Tööjõukulud

(eurodes)

	2019	2018
Palgakulu	163 370	146 001
Sotsiaalmaksud	54 068	48 274
Kokku tööjõukulud	217 438	194 275
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	3	3
Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:		
Töölepingu alusel töötav isik	1	1
Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige	2	2

Lisa 14 Muud finantstulud ja -kulud

(eurodes)

	2019	2018
Kasum (kahjum) valuutakursi muutustest	10 190	217 011
Kasum tuletisinstrumentidelt	1 314	107 885
Muud finantskulud	-86	-98
Kokku muud finantstulud ja -kulud	11 418	324 798

Lisa 15 Tulumaks

(eurodes)

Ettevõtte potentsiaalne tulumaksukohustus.

Potentsiaalset tulumaksukohustist arvestatakse maksumääraga 20/80 kuna 2018. ja 2019. aastal dividende välja ei kuulutatud ega makstud.

Jaotamata kasum seisuga 31.12.2019. a. moodustab 4 650 362 (2018: 3 788 160) eurot. Maksimaalne võimalik tulumaksukohustise summa, mis võiks kaasneda kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel dividendidena, on 930 072 (2018: 757 632) eurot. Seega saab dividendidena välja maksta 3 720 290 (2018: 3 030 528) eurot.

Maksimaalse võimaliku tulumaksukohustise välja arutamisel on lähtutud eeldusest, et jaotamata netodividendid ja nende maksmisega kaasnev tulumaks kokku ei või ületada jaotuskõlblikku kasumit seisuga 31.12.2019. a.

Lisa 16 Seotud osapooled

(eurodes)

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2019	2018
Arvestatud tasu	140 765	131 289

Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi muudatuse kohaselt tuleb raamatupidamise aastaaruannetes avalikustada lisaks tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasudele ja olulistele soodustustele muude seotud osapooltega tehtud tehingute osas informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või ettevõtte sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele, tulenevalt 24.11.2014 jõustunud riigi raamatupidamise üldeeskirja muutustest (§491). Selliseid avalikustamisele kuuluvaid tehinguid 2019. ja 2018. aastal ei olnud.

2019. aasta juhatuse liikmete ja nõukogu liikmete tasud moodustasid kokku vastavalt 124 918 (2018: 115 701) eurot ja 15 847 (2018: 15 588) eurot.

Juhatuse liikmete ametilepingutes on ette nähtud lahkumishüvitis kolme kuu tasu ulatuses juhatuse liikme ennetähtaegsel tagasikutsumisel nõukogu algatusel.

OSPA on täielikult riigile kuuluv äriühing, mida üldkoosolekul esindab majandus- ja taristuminister. Nõukogu moodustamise põhimõtted on reguleeritud vedelkütusevaru seaduse §-s 14, mille kohaselt on ettevõtte nõukogus esindatud nii riigi kui kütuse müüjaid ühendava organisatsiooni esindajad. Kütuseettevõtjate nõukogu töösse kaasamist tuleb lugeda OSPA juhtimise erisuseks. Kütuseettevõtjatest nõukogu liikmete puhul võib tekkida olukord, kus temaga seotud kütuseettevõtte osutub ka OSPA-ga sõlmitud kütuste ostu-, müügi- või hoiustamise lepingu partneriks. Lisaks peab arvestama, et vedelkütuste varustamisraskuste korral on OSPA-l kohustus teha varud kütusemüügi ettevõtetele, s.h. ka sellistele ettevõtetele, kelle esindajad võivad olla OSPA nõukogu liikmed, kättesaadavaks.

Seotud osapooli käsitlev asjaajamise korraldus on täpsemalt kirjeldatud tegevusaruande peatükis "Hea ühingujuhtimise tava aruanne".

Lisa 17 „Lisa 4 Varud“ täiendav lisa

OSPA bilansis olevad vedelkütusevarud seisuga 31.12.2019.a.

Kütus	Kogus, tonn	Asukoht
Bensiin	45 541,445	Eesti
Bensiin	10 027,190	Rootsi
Bensiin	7 120,153	Soome
Diislikütus	78 675,159	Eesti
Diislikütus	71 280,620	Rootsi
Diislikütus	31 922,598	Soome
Lennukipetroll	9 946,517	Rootsi

Kütus	Kogus tonn	Keskmine soetushind	Soetusmaksumus
		(ilma maksudeta) EUR/t	(koos maksudega) EUR
Bensiin	62 688,788	566,75	35 528 821,09
Diislikütus	181 878,377	581,44	106 589 799,34
Lennukipetroll	9 946,517	703,93	7 001 616,93
KOKKU:	254 513,682		149 120 235,36

31.12.2019 oli OSPA bilansis vedelkütusevarusid kokku 254 513,682 tonni summaarse soetusmaksumusega 149 120 235,36 eurot (sisaldab tasutud kütuseaktsiisi summas 838 122,04 eurot).

Varude teoreetiline turuväärtus (ilma kütuseaktsiisita), võttes arvesse 2019. aasta detsembri keskmiisi Platts'i noteeringuid, oli 31.12.2019 seisuga 137 450 405 eurot.

OSPA delegeeritud vedelkütusevarud seisuga 31.12.2019.a.

Kütus	Kogus tonn	Turuhind USD/t	Ostu-preemia USD/t	Maksumus EUR
Raske kütteõli	960	445,125	32	407 726,54

EUR/USD (31.12.2019) 1,1234

Delegeeritud varusid oli bilansipäeval kokku 960 tonni turuväärtusega 407 726,54 eurot, mis on aastaaruandes (Lisa 8) kajastatud tingimuslike kohustistena. Turuväärtuse arvutamisel on kasutatud Platts'i 2019. a. detsembrikuu keskmist raske kütteõli hinda. Valuutakursina on kasutatud Euroopa Keskpanga 31.12.2019 EUR/USD kurssi.

Lisa 18 Aruandekuupäeva järgsed sündmused

Aruandekuupäeva järgsed naftaturgude arengud

2020. aastat nimetati juba ette ebakindluse aastaks. Kuid I kvartalis tegelikult toimunu mõju ei olnud võimalik ette näha. Nafta ja naftatoodete maailmaturu hinnad on kolme kuuga langenud üle kahe korra, tarbimine langes märtsis 10% ja aprilliks ennustatakse ligi 30%-st kukkumist, turul valitseb massiivne ülepakumine ja super-contango ning sellest tulenevalt on laod kaubast täitumas.

Aasta esimene nädal möödus relvakonfliktide saatel, kui USA ning seejärel Iraani raketirünnakute tulemusel pinged Lähis-Idas kõrgustesse tõusid. Arvestades 2019.a. septembri rünnakute mõjudega, oli suur tõenäosus, et naftatarned võivad katkeda ja IEA riikidel, sh Eestil, tuleb strateegilised kütusevarud kasutusele võtta. Nafta hinnad tõusid 3-4% ja saavutasid tasakaalu WTI - 65 USD/barreli ning Brent - 70 USD/barreli juures. Hinnatõus püsis mõõdukas, kuna turul oli küllaldaselt pakkumist ja uutel tasemetel asusid kauplejad müügiorderid realiseerima.

Veebruari ja märtsikuu jooksul levis COVID-19 pandeemia Hiinast üle maailma ja koos reisikeeldude, karantiinide rakendamise ning üldise majandusseisakuga langes naftatoodete tarbimine pretseedentult kiiresti erakordselt madalale.

Täiendav turušokk saabus märtsi alguses, kui Saudi Araabia teatas, et pöördub OPEC+ läbirääkimiste ebaõnnestumise tõttu tagasi täieliku hinnakonkurentsi juurde. Oma avaldustes lubati tootmist kärpimise asemel suurendada ja nafta pakkumishindu alandada. Covidi pandeemia ning OPEC'i sammude mõju langes märtsis lühikesse paarinädalasesse ajaperioodi süvendades veelgi ülepakumist ja hinnasurvet. Märtsikuu Brent langes alla 34 USD/barrel joone.

Aprilli keskel toimus taas muutus, kui OPEC ja Venemaa koos oma liitlastega uuesti läbi rääkisid ning leppisid kokku, et vähendavad mais ja juunis nafta tootmist 9,7 miljoni barreli võrra päevas. IEA hinnangul kujuneb kogu kärpeks koos USA, Kanada, Brasiilia ja Norra väheneva toodanguga 12 mb/p päevas ehk ca 12%. Prognoosid pakuvad, et koos suurriikide-poolse nafta reservidesse varumisega ja tootmiste sunnitud sulgemistega on tegelikud kärped mais-juunis 15 kuni 20 mb/p. Tarbimine kukkus märtsis 10 mb/p, aprilliks ja maiks ennustatakse -29 ja -26 mb/p ja 2020. aasta keskmiseks -9,3 mb/p ehk 2012. aasta taset. IEA prognoosib nõudluse-pakkumise tasakaalu saabumist ja hindade taastumist 2020.a. teises pooles. Eestis on kõige suurem tarbimise langus toimunud mootoribensiini jaemüügis. Märtsi lõpus oli kukkumine 38%. Diislikütuse sama näitaja oli -10%. Aasta I kvartalis olid kauplejate laovarud nii Eestis kui rahvusvaheliselt väga suured. Eestis algas varumine seoses kütuste bionõuete tõstmisega juba möödunud aasta lõpus. 2020. aasta jätkus üleilmselt contango-varude kasvatamisega.

Sündmuste mõju OSPA järgmiste perioodide finantsnäitajatele

Mõju vedelikütuse varumakse laekumisele

OSPA varude haldamisega seotud kulude katmine toimub kütusettevõtjate poolt tasutava varumakse arvelt. Varumakse laekumine on seotud aktsiisiga maksustatud kütuste tarbimise lubamise mahtudega. Varumaksete laekumine jäi 2020.a. I kvartalis eelarves planeeritule ligi 50% alla.

2019.aasta lõppes erakorralise varumaksete ülelaekumisega, mis oli põhjustatud 1. jaanuarist jõustunud atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmisest. Karmistunud kasvuhooonegaaside vähendamise nõuded tõid kaasa nii diislikütuse kui mootoribensiini massiivse tarbimise lubamise ja detsembrikuu varumakse tulu ületas tugevalt tavapärasest. Muude reservidena kajastatava vedelikütuse varumaksete ülejäägi reservi lõppsaldo oli 2018.a. aruandekuupäeva seisuga 1 755 361 eurot. 2019.a. jooksul kogunenud täiendav varumaksete ülejääk oli 247 660 eurot. Varumaksete ülejäägi reservi võib kasutada vaid OSPA halduskulude katmiseks.

Märtsi esimeses pooles näitas aktsiisiga maksustatud kütuse tarbimise lubamise maht taastumise märke, kuid kuu lõpus tabas turge COVID-19 piirangutega seotud löök. Täpsema hinnangu majandussurutise mõjust varumaksete laekumisele saab anda II kvartali lõppedes.

Juhatuse hinnangul piisab akumuleeritud varumaksete ülejäägi reservist tulude languse kompenseerimiseks.

Naftatoodete hinnalanguse mõju

Mootorikütuste maailmaturu hinnad on aruandekuupäeva järgselt jõuliselt langenud. Esmakordselt ajaloos muutus USA toornafta WTI ühe kuu futuurlepingu hind 20.aprillil negatiivseks. Euroopa Brenti indeks on langenud 25 USD/b tasemele. Nii mootoribensiin kui diislikütus on kuu keskiste noteeringute võrdluses kukkunud aasta algusest enam kui 50%. Hinnad jätkavad langemist ja nende taastumist prognoositakse alles aasta teise poole. Kütuste hinnalangus mõjutab OSPA majandustegevusele varude realiseerimise olukorras. Praeguse turuolukorra juures tuleks OSPA-l kütuste müügil arvestada suurte kahjuminumbritega.

OSPA müüb kütust kas varustamisraskuste ilmnemisel, ülevarude vähendamisel või roteerimiste käigus. Kuna ettevõtjate laovarud on suured ja tarbimine vähenenud, ei ole juhatuse hinnangul kütuste tarneraskuseid ette näha ja vajadus varude tarbimise lubamiseks on vähetõenäoline.

Ülevarude müügiks ja varude roteerimiseks saab OSPA valida sobiva perioodi ja hinnastamise mudeli, seega on meil võimalik selliseid müüke ajatada. Võimaliku kahjumi katmiseks on ettevõttel loodud vedelikütusevarude rotatsioonide reserv, mille lõppsaldo oli 31.12.2019 seisuga 16 338 924 eurot.

Juhatuse hinnangul on aruandekuupäeva järgselt kütuseturгу tabanud sündmustel ettevõtte tegevusele oluline mõju. Tänu kogutud reservidele on ettevõtte jätkusuutlik ja juhatuse parima teadmise kohaselt majandusraskused OSPA tegevust ei ohusta.